

Závěrečná zpráva o řešení projektu FRVŠ 2012

Název projektu: Digitální média v učitelství

Číslo projektu: 1434/2012

Tématický okruh a specifikace projektu: F5 b

Řešitel projektu: Mgr. Michal Šimůnek, Ph.D.

Katedra, fakulta, univerzita: Katedra společenských věd Pedagogické fakulty Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích

Kontakt na řešitele: Katedra společenských věd PF JU

U Tří lvů 1/A

371 15 České Budějovice

tel.: 387 773 383

e-mail: simunek@pf.jcu.cz

Cíle řešení

Projekt je zaměřen na vytvoření nového předmětu Digitální média v učitelství, který by rozšířil nabídku předmětů Katedry společenských věd Pedagogické fakulty v Českých Budějovicích zaměřených na průřezové téma mediální výchova. Předmět se bude soustředit na rozvoj dovednostní složky mediální výchovy a bude orientován zejména na osvojení základních znalostí a dovedností z oblasti tzv. vizuální gramotnosti.

Předmět Digitální média v učitelství bude zaměřen na praktické zvládnutí práce s digitálním obrazem a zvukem (zejména na vytváření tzv. audioslideshows). Studenti se seznámí s různými způsoby pořízení digitálního obrazu a zvuku, s možnostmi jeho editace a dalšího využití jak v podobě on-line zveřejnění (blog, on-line fotoalba), tak se základními DTP postupy nutnými např. pro zdárné vytváření školního časopisu. Důraz bude kladen zejména na individuální zvládnutí a vyzkoušení si několika variant fotografických projektů vhodných zejména pro výuku občanské výchovy. S ohledem na průřezový charakter mediální výchovy bude věnována pozornost i možnostem využití digitální fotografie a digitálního zvuku v ostatních předmětech vyučovaných na základních školách.

Cílem předmětu je naučit studenty samostatně pracovat s digitálním obrazem a zvukem do té míry, aby byli schopni digitální obrazové technologie (zejména fotografie) a digitální audiozáznamy začlenit do své pedagogické praxe.

Kurz bude nabízen posluchačům od zimního semestru akademického roku 2012/2013. Podrobnější informace o předmětu jsou obsaženy v příloženém sylabu.

Postup řešení projektu

Řešení grantového projektu sestávalo ze čtyř provázaných a souběžně probíhajících činností:

1) Výběr a nákup literatury

Nákup knih probíhal postupně v průběhu celého akademického roku zejména v závislosti na přípravě sylabu nového kurzu *Digitální média v učitelství*, v závislosti na postupném studiu již zakoupené literatury a on-line zdrojů a v závislosti na potřebách, které se objevily v průběhu výuky. Vybírány byly aktuální tituly (pokud možno vydané v posledních pěti letech), které nebyly dostupné v Akademické knihovně Jihočeské univerzity.

Zakoupené knihy lze rozdělit do tří níže uvedených tematických okruhů (na tomto místě uvádím výpis okruhů a vysvětlení jejich vztahu k řešenému projektu; bibliografický seznam knih členěný podle těchto okruhů lze nalézt v *Příloze č. 1*):

Vizuální kultura, fotografie (odborné reflexe a praktické příručky): Vzhledem k tomu, že vizuální média (zejména fotografie) jsou klíčovou složkou hypermédií a klíčovým nástrojem digitálního vyprávění, byla zakoupena literatura věnovaná reflexi média fotografie a vizuální kultury (Anděl 2012; Hájek 2012; Laforet 2012; Sutherland, Feltey 2012), monografie vybraných autorů dokumentární a reportážní fotografie (Evans, Agee 2001; Greenough, Frank 2009; Luskačová 2001; Štěcha 2011) a literatura věnující se problematice vizuální sociologie, antropologie a využití fotografie v rámci orální historie (Freund, Thomson 2012; Harper 2012; Light, Light 2006; Mitchell 2011; Pink 2009, 2012).

Digitální vyprávění, digitální technologie (odborné reflexe a praktické příručky): Předmět *Digitální média v učitelské praxi* je zaměřen na získávání znalostí a prohlubování dovedností v oblastech vizuální a digitální gramotnosti a tzv. digitálního vyprávění příběhů (*digital storytelling*). Důraz je kladen zejména na v posledních přibližně deseti letech hojně diskutované téma nových možností, které přinesla digitalizace do oblasti žurnalistiky, vědy, vzdělávání a samozřejmě každodenního života. Z těchto důvodů byla zakoupena literatura věnující se důsledkům digitalizace pro vědu, žurnalistiku a vzdělávání (Bartscherer, Coover 2001; Bláha 2006; Hill, Vasudevan 2007; Miller, Horst 2012; Osvaldová 2009, 2010; Pokorný 2009a, 2009b; Vanninni 2012) a literatura zaměřená na prohlubování dovedností spojených s vyprávěním příběhů prostřednictvím digitálních technologií (Lundy 2008; Ohler 2007; Page, Thomas 2011; Pfeiffer 2011; Pistrick, Scaldaferrri, Schworer 2011; Ryan 2004; Williams, Zenger 2012). Vzhledem k tomu, že jednou z klíčových podob vyprávění digitálních příběhů je kombinace fotografie/obrazu, textu a audia do podoby foto-audioslideshow, byly zakoupeny i některé proslulé komiksy, na kterých lze studentům vhodně ilustrovat kompoziční a strukturní pravidla vyprávění příběhů sérií obrazů a jejich kombinací s textem popř. audiem (Spiegelman 2012; Tan 2012; Ware 2012).

Orální historie a život před rokem 1989: V rámci kurzu *Digitální média v učitelské praxi* se studenti postupně učí zejména pracovat s vybranou digitální technikou a prostřednictvím některých digitálních softwarových aplikací získaná digitální data editovat o kombinovat do podoby příběhu. Toto prohlubování znalostí a dovedností přitom probíhá v rámci realizace malých projektů, na kterých studenti pracují v průběhu celého semestru. V prvním roce výuky kurzu *Digitální média v učitelské praxi* jsem se inspiroval některými již existujícími projekty (Krajina za školou, dostupné z: <http://www.krajinazaskolou.cz/>, Paměť národa, dostupné z: <http://www.pametnaroda.cz/> a <http://www.postbellum.cz/> a Příběhy 20. století, dostupné z http://hledani.rozhlas.cz/iradio/?p_po=3108&p_po=3108) a společně se studenty jsme pracovali na digitálních příbězích pod zastřešujícím názvem *Vyprávění: Jak se žilo před rokem 1989*. Úkolem studentů bylo získat digitální data (audio, fotografie a další obrazové ilustrace) a pokusit se jejich prostřednictvím představit životní osudy a každodenní příběhy jejich rodičů a prarodičů. S ohledem na toto zaměření projektů byla pořízena literatura věnovaná metodě orální historie (DeBlasio, Ganzert, Mould 2009; Vaněk, Houda, Mucke 2011; Vaněk, Mucke 2011) a literatura věnovaná orální historii každodenního života v Československu před rokem 1989 (Drda, Kroupa 2009; Vaněk 2009).

2) Výběr a nákup technického vybavení a zřízení Půjčovny digitální techniky KSV PF JU
Digitální technika potřebná k zajištění výuky v kurzu *Digitální média v učitelské praxi* byla zakoupena před začátkem zimního semestru akademického roku 2012/2013. Z prostředků grantu bylo pořízeno následující technické vybavení:

- **digitální diktafony Olympus WS-812 a Olympus DM-650 (10 kusů):** Diktafony studenti používali pro pořizování záznamu rozhovorů s rodiči a prarodiči. Diktafony budou využívány k

výuce i v následujících semestrech a pro studijní účely jsou rovněž k dispozici všem studentům Jihočeské univerzity.

- **fotoaparát Olympus E-M5**: Digitální kompaktní fotoaparát s výměnnými objektivy byl pořízen pro účely demonstrace práce s digitálním fotoaparátem a pro účely pořizování obrazových dat v rámci studentských projektů (E-M5 byl vybrán zejména pro jeho odolnost, spolehlivost, řadu funkcí odpovídajících profesionálním aparátům, které mi umožnily demonstrovat studentům různé možnosti digitálních aparátů). Vzhledem k tomu, že fotoaparát umožňuje pořizování i vysoce kvalitních video nahrávek a fotografií v datově náročném rozlišení a formátech, byly zakoupeny **dvě SDHC karty** (32 GB a 8 GB). Pro ochranu aparátu a jeho příslušenství byl pořízen **fotobatoh**.

- **skener CanonScan 900F**: Skener byl pořízen pro účely skenování literatury a zejména pak pro účely digitalizace fotografií popřípadě kinofilmů/diapositivů a jiných dokumentů potřebných pro realizaci studentských projektů.

- **tablet Apple iPad**: V projektu deklarovaný záměr zakoupit čtečku e-knih (např. Amazon Kindle) byl revidován a upřednostněn byl multifunkční Apple iPad vybraný ve verzi cenově srovnatelné s původně zamýšlenou čtečkou. Tablet je využíván řešitelem grantu pro studium literatury, přípravu prezentací, správu blogu a řadu dalších činností spojených s výukou. Z důvodu ochrany tabletu byla pořízena **fólie** chránící dotykovou obrazovku proti poškrábání, pro účely prezentace v průběhu výuky byl zakoupen **VGA adaptér**, který umožňuje přenášet obraz z tabletu přímo do dataprojektoru v učebně.

Vzhledem k tomu, že digitální technika je půjčována studentům, bylo nutno zřídit **Půjčovnu digitální techniky KSV PF JU**. Řešitel projektu vypracoval společně s právním oddělením Jihočeské univerzity Provozní řád Půjčovny digitální techniky KSV PF JU a v rámci blogu *Vyprávění* vytvořil samostatnou stránku, jejímž prostřednictvím mohou studenti sledovat stav zápůjček, rezervací a objednávek techniky (obojí dostupné na <http://www.vypraveni.blogspot.cz/#!> <http://vypraveni.blogspot.com/p/pujcovna-dt.html>).

3) Vypracování sylabu a otevření nového kurzu *Digitální média v učitelské praxi* pro zimní semestr akademického roku 2012/2013

Před zahájením zimního semestru akademického roku 2012/2013 byl upřesněn a dopracován návrh sylabu přiložený k projektu. Ve stávající podobě sylabu (viz *Příloha 2* respektive http://www.pf.jcu.cz/stru/katedry/spol_vedy/syl/DMUP.pdf) je kladen důraz na problematiku digitálního vyprávění a namísto řady heterogenních miniprojektů řešitel zvolil práci na společném projektu *Vyprávění: Jak se žilo před rokem 1989*. Důvodem byla zejména obava z časové náročnosti procvičování práce s digitální technikou a vybranými editačními nástroji a paralelní řešení tématiky a námětově odlišných projektů.

V průběhu semestru se dále ukázalo, že pro účely takto kreativně zaměřeného kurzu je nutno vytvořit více otevřený sylabus, a to zejména s ohledem na předpokládané využití softwarových nástrojů pro editaci digitálních dat a vytváření digitálních příběhů. V sylabu jsem tak předpokládal zejména práci s programy Audacity (editace audia), Soundslides (editace audioslideshow), Adobe Photoshop Express Editor (editace fotografií). V průběhu editace a zveřejňování dílčích studentských projektů (které se nakonec liší množstvím, povahou i kvalitou získaných digitálních dat) jsme postupně pracovali s rozhraními pro ukládání fotografií a fotoalb (www.flickr.com), audia (<https://soundcloud.com/>), videa (<http://www.youtube.com/>), částečně jsme pracovali s programem Movie Maker atd.

4) Zřízení blogu pro účely prezentace výstupů z kurzu *Digitální média v učitelství praxi* a publikace krátkých digitálních příběhů na blogu

Přibližně v druhé polovině semestru byl zřízen blog (dostupný na <http://www.vypraveni.blogspot.cz/>); blog je přístupný i ze stránek Katedry společenských věd PF JU, sekce Odkazy: http://www.pf.jcu.cz/stru/katedry/spol_vedy/), který je hlavním výstupem semestrálního experimentování s různými podobami digitálního vyprávění. Jsou zde zveřejněny studentské projekty a příběhy, najdeme zde stručný popis projektu, seznam souvisejících odkazů, návody pro práci s vybranými programy (řešitel pro studenty v průběhu semestru vytvořil česky psané manuály pro práci s programy Audacity a Soundslides) a pořízenou digitální technikou a stránku *Půjčovny digitální techniky KSV PF JU*. **S ohledem na stále probíhající semestr je blog ve výstavbě. Studenti na blog stále nahrávají své příspěvky – zveřejněné a neúplné příspěvky stejně jako další části blogu budou dokončeny do konce zkouškového období zimního semestru.**

Dosažené výsledky a konkrétní výstupy z řešení projektu

Vzhledem k tomu, že dosažené výsledky a konkrétní výstupy jsou popsány výše v části Postup řešení projektu, uvádím na tomto místě pouze jejich výčet a stručný popis.

1) Rozšíření nabídky kurzů zaměřených na mediální výchovu, otevření nového předmětu *Digitální média v učitelství praxi*

Sylabus nového předmětu je k dispozici v *Příloze č. 2* a pod odkazem http://www.pf.jcu.cz/stru/katedry/spol_vedy/syl/DMUP.pdf. Předmět byl vyučován v zimním semestru akademického roku 2012/2013 a navštěvovalo jej 24 studentů (ačkoli byl o předmět velký zájem, množství studentů bylo omezeno kapacitou počítačové učebny a tvůrčím zaměřením předmětu). Předmět *Digitální média v učitelství praxi* je prvním předmětem, který na Pedagogické fakultě Jihočeské univerzity rozvíjí zejména *dovednostní* složku mediální výchovy.

2) Pořízení odborné literatury tématicky související s náplní nového kurzu

Z prostředků grantu bylo pořízeno celkem 40 knih, z toho 19 knih v českém jazyce, 16 knih v anglickém jazyce a 5 e-knih rovněž v anglickém jazyce. Všechny tištěné knihy jsou přístupné studentům v Akademické knihovně Jihočeské univerzity a vybrané pasáže jsou postupně podle potřeby skenovány a poskytovány studentům ke studijním účelům (v současné době mám tištěné knihy zapůjčeny, na vyžádání je však poskytují posluchačům ke studiu). E-knihy jsou přístupné všem studentům a akademickým pracovníkům Jihočeské univerzity přes portál Akademické knihovny JU, respektive prostřednictvím poskytovatele *ebrary*.

3) Pořízení základního technického vybavení a zřízení Půjčovny digitální techniky KSV PF JU

Z prostředků grantu byl pořízeno deset digitálních diktafonů, jeden digitální fotoaparát (s fotobatohem a dvěma SDHC kartami), tablet Apple iPad a skener. Technika je využívána studenty v průběhu výuky, při práci na projektech a řešitelem grantu pro přípravu, vedení a správu kurzu.

4) Spuštění blogu určeného k publikaci výstupů z kurzu *Digitální média v učitelství praxi*, k administraci chodu *Půjčovny digitální techniky KSV PF JU* a ke zpřístupnění dalších informací souvisejících s výukou kurzu

Blog s titulem *Vyprávění* a podtitulem *Jak se žilo před rokem 1989* je dostupný na <http://www.vypraveni.blogspot.cz/>. Blog je hlavním výstupem předmětu *Digitální média v učitelství praxi*

(najdeme zde však i příspěvky studentů Zdravotně sociální fakulty Jihočeské univerzity, kde řešitel v zimním semestru vyučoval předmět, v jehož rámci studenti rovněž pracovali na projektu *Vyprávění*). **S ohledem na stále probíhající semestr a časovou náročnost – zejména editace audio nahrávek rozhovorů – je blog ve výstavbě, některé rozpracované studentské projekty stejně jako další části blogu budou dokončeny do konce zkouškového období zimního semestru.**

Výše finančních prostředků a zdůvodnění jejich použití

(Všechny níže uvedené částky jsou zaokrouhleny na tisíce; podrobnější zdůvodnění použití pořízeného technického vybavení a knih je uvedeno v části Postup řešení projektu.)

V rámci řešeného projektu byly přidělené prostředky čerpány výhradně na úhradu běžných nákladů, a to v souvislosti s pořizováním technického vybavení a odborné literatury.

Knihy byly nakupovány prostřednictvím Ústřední knihovny PF JU. Z prostředků grantu bylo pořízeno celkem 35 tištěných knih v ceně Kč 20.000,--. Po přesunu finančních prostředků z položky ostatní do položky služby (viz níže zdůvodnění změn oproti projektu) bylo zakoupeno 5 elektronických knih v ceně Kč 11.000,--. (knihy jsou dostupné prostřednictvím poskytovatele *ebrary*).

Pro účely výuky v nově zaváděném kurzu bylo pořízeno technické vybavení v ceně Kč 77.000,-- (nejvyšší částka Kč 30.000,-- byla vynaložena za digitální aparát, digitální diktafony byly pořízeny za Kč 24.000,--, tablet za 12.000,--, skenr za Kč 5.000,--, zbývajících Kč 6.000 bylo vynaloženo na nákup fotobatohu, SDHC paměťových karet, VGA konektoru k tabletu a ochranné fólie pro tablet).

Odměna pro řešitele činila Kč 12.000,-- a zákonné odvody Kč 4.000,--.

Běžné náklady (částky jsou zaokrouhleny na tisíce):

- tištěné knihy	Kč 20.000,--
- e-knihy	Kč 11.000,--
- technické vybavení.....	Kč 77.000,--
- odměny a zákonné odvody.....	Kč 16.000,--

Celková výše přidělené a čerpané dotace..... Kč 124.000,--

Zdůvodnění změn oproti projektu

Jedinou změnou projektu byla žádost o přesun Kč 11 000,-- z položky *Ostatní* do položky *Služby*. Důvodem přesunu byl záměr zakoupit alespoň část odborné literatury v podobě e-knih, které jsou účetně a majetkově považovány za službu. Této skutečnosti si řešitel nebyl při podávání projektu vědom. Výbor FRVŠ schválil žádost o přesun finančních prostředků dne 18.10.2012.

Příloha 1: Seznam pořízených knih

Kompletní seznam pořízených knih (členěno podle zevrubných tematických okruhů, v závorce za bibliografickým odkazem je vždy uvedeno, zda-li se jedná o tištěnou knihu či e-knihu). Seznam v jednotlivých okruzích je členěn abecedně.

VIZUÁLNÍ KULTURA, FOTOGRAFIE (odborné reflexe a praktické příručky)

- Anděl, J.: *Myšlení o fotografii*. AMU, Praha 2012. (tištěná kniha)
- Evans, W., Agee, J.: *Let Us Now Praise Famous Men: The American Classic, in Words and Photographs, of Three Tenant Families in the Deep South*. Mariner Books 2001. (tištěná kniha)
- Freund, A., Thomson, A.: *Oral History and Photography*. Palgrave Macmillan 2012. (e-knihu)
- Greenough, S., Frank, R.: *Looking in: Robert Frank's The Americans, expanded edition*. Steidl. 2009. (tištěná kniha)
- Hájek, V.: *Jak rozpoznat odpadkový koš. Eseje o stereotypech ve vizuální kultuře*. Labyrint, Praha 2012. (tištěná kniha)
- Harper, D.: *Visual Sociology*. Routledge 2012. (tištěná kniha)
- Kolektiv autorů 2008. *Jeden den České republiky*. 2008. Frey. (tištěná kniha)
- Laforet, V.: *Velká kniha reportážní fotografie. Jak vznikají snímky, které řeknou víc než slov*. Computer Press, Brno 2012. (tištěná kniha)
- Light, M., Light, K.: *Coal Hollow: Photographs and Oral Histories (Series in Contemporary Photography, Vol 4)*. University of California Press 2006. (tištěná kniha)
- Luskačová, M.: *Markéta Luskačová*. Torst, Praha 2001. (tištěná kniha)
- Mitchell, C.: *Doing Visual Research*. Sage 2011. (tištěná kniha)
- Pink, S.: *Visual Interventions: Applied Visual Anthropology (Studies in Applied Anthropology)*. Berghahn Books 2009. (tištěná kniha)
- Pink, S.: *Advances in Visual Methodology*. Sage 2012. (tištěná kniha)
- Sutherland, J.-A., Feltey, K. M.: *Cinematic Sociology: Social Life in Film*. Sage Publications 2012. (tištěná kniha)
- Štecha, P.: *U nás: 1968-1999 fotografie*. Studio JB, Praha 2001. (tištěná kniha)

DIGITÁLNÍ VYPRÁVĚNÍ, DIGITÁLNÍ TECHNOLOGIE (odborné reflexe a praktické příručky)

- Bartscherer, T., Coover, R. (eds.): *Swithing Codes: Thinking Through Digital Technology in the Humanities and the Arts*. University of Chicago Press 2011. (tištěná kniha)
- Bláha, I.: *Zvuková dramaturgie audiovizuálního díla*. Praha, AMU 2006. (tištěná kniha)
- Hill, M. L., Vasudevan, L.: *Media, Learning, and Sites of Possibility (New Literacies and Digital Epistemologies)*. Peter Land Publishing 2007. (tištěná kniha)
- Lundy, K.: *Digital Storytelling, Mediatized Stories (Digital Formations)*. Peter Land Publishing 2008. (tištěná kniha)
- Miller, D., Horst, H.: *Digital Anthropology*. Berg Publishers 2012. (tištěná kniha)
- Ohler, J. B.: *Digital Storytelling in the Classroom: New Media Pathways to Literacy, Learning, and Creativity*. Corwin Press 2007. (tištěná kniha)
- Osvaldová, B., Tejkalová, A.: *Žurnalistika v informační společnosti*. Karolinum, Praha 2009. (tištěná kniha)
- Osvaldová, B., Kopáč, R., Tejkalová, A.: *O reportáži, o reportérech*. Karolinum, Praha 2010. (tištěná kniha)

- Page, R., Thomas, B.: *New Narratives: Stories and Storytelling in the Digital Age (Frontiers of Narrative)*. University of Nebraska Press 2011. (e-kniha)
- Pfeiffer, S.: *HTML5 - audio a video, kompletní průvodce*. Zoner Press, Brno 2011. (tištěná kniha)
- Pistrick, E., Scaldaferrri, N., Schworer, G. (eds.): *Audiovisual Media and Identity Issues in Southeastern Europe*. Cambridge Sholars Publishing 2011. (tištěná kniha)
- Pokorný, M.: *Digitální technologie ve výuce 1*. Computer Media, Kralice na Hané 2009a. (tištěná kniha)
- Pokorný, M.: *Digitální technologie ve výuce 2*. Computer Media, Kralice na Hané 2009b. (tištěná kniha)
- Ryan, Marie-Laure (ed.): *Narrative across Media. The Languages of Storytelling (Frontiers of Narrative)*. University of Nebraska Press 2004. (tištěná kniha)
- Spiegelman, A.: *Maus (souborné vydání)*. Praha: Torst 2012. (tištěná kniha)
- Tan, S.: *Nový svět*. Praha: Labyrint 2012. (tištěná kniha)
- Vanninni, P.: *Popularizing Research*. Peter Land Publishing 2012. (tištěná kniha)
- Ware, Ch.: *Jimmy Corrigan: nejchytřejší kluk na světě*. Praha: BB art 2004. (tištěná kniha)
- Willett, R., Robinson, M., Marsh, J.: *Routledge Research in Education: Play, Creativity and Digital Cultures*. New York: Taylor and Francis 2012. (e-kniha)
- Williams, B., Zenger, A. (eds.): *New Media Literacies and Participatory Popular Culture Across Borders*. Routledge 2012. (e-kniha)

ORÁLNÍ HISTORIE A ŽIVOT PŘED ROKEM 1989

- Drda, A., Kroupa, M.: *V komunismu jsme žít nechtěli: další kapitoly z rozhlasového pořadu Příběhy 20. století*. Praha: Radioservis, Český rozhlas 2009. (tištěná kniha)
- DeBlasio, D. M., Ganzert, Ch. F., Mould, D. H., Paschen S. H., Sacks H. L.: *Catching Stories: A Practical Guide to Oral History*. Swallow Press 2009. (e-kniha)
- Vaněk, M., Houda, P., Mucke, P.: *Deset let na cestě: orální historie na Sovinci 2002-2011*. Praha: FHS UK 2011. (tištěná kniha)
- Vaněk, M., Mucke, P.: *Třetí strana trojúhelníku: teorie a praxe orální historie*. Praha: FHS UK a Ústav pro soudobě dějiny AV ČR 2011. (tištěná kniha)
- Vaněk, M. (ed.): *Obyčejní lidé--?!: pohled do života tzv. mlčící většiny: životopisná vyprávění příslušníků dělnických profesí a inteligence*. Praha: Academia 2009. (tištěná kniha)

Předmět: Digitální média v učitelství praxi

Struktura kurzu: 0+3 (cvičení)

Forma zakončení: zápočet

Anotace:

Předmět *Digitální média v učitelství praxi* vychází z dovednostního konceptu mediální/vizuální výchovy a je zaměřen na praktické zvládnutí práce s digitálním obrazem a zvukem. Studenti získají znalosti o povaze digitálních médií a prakticky si procvičí různé způsoby pořizování digitálního obrazu a zvuku, naučí se digitální data editovat, třídit a organizovat, sdílet, distribuovat a zveřejňovat v podobě on-line publikací (blog, on-line fotoalba, Facebook, Twitter, Google+). Cílem předmětu je naučit studenty samostatně pracovat s digitálním obrazem a zvukem do té míry, aby byli schopni digitální data tvůrčím způsobem začlenit do své pedagogické praxe zejména v kontextu průřezového tématu mediální výchova. S ohledem na průřezový charakter mediální výchovy však bude věnována pozornost i možnostem využití digitální fotografie v ostatních předmětech vyučovaných na základních školách. Studenti budou vedeni k tomu, aby individuálně vytvářeli, promýšleli a prakticky prozkoušeli nové návrhy projektové výuky, produktivních činností a obsahových témat pro výuku mediální výchovy prostřednictvím práce s digitálními daty (text, obraz, zvuk). Kurz má charakter pracovní dílny, v jejímž průběhu studenti vedle praktického nácviku práce s digitálním zvukem a obrazem průběžně pracují na malých projektech, které dokončí v závěrečné části kurzu.

Kompetence:

Předmět Digitální média v učitelství praxi je zaměřen na rozvíjení praktických dovedností nutných pro (vy)užívání digitálního obrazu a zvuku. Studenti formou zejména praktického nácviku získají základní znalosti o povaze digitálních médií a důkladně si procvičí klíčové dovednosti potřebné pro práci s digitálním obrazem a zvukem.

Podmínky pro úspěšné absolvování kurzu

Studium zadané literatury a domácí příprava dle zadání, aktivní účast v seminářích, vypracování dílčích domácích příprav (bude upřesněno vždy v závěru jednotlivých setkání), zpracování závěrečného projektu, jeho zveřejnění na kolektivním blogu a závěrečná prezentace/kolokvium (náležitosti konečného výstupu budou upřesněny v průběhu semestru).

Projekt pro ZS 2012/2013:

Miniprojekty jsou volně inspirovány metodami empirického sběru dat užívanými v rámci tzv. vizuální sociologie a antropologie (dokumentární metody sběru dat, fotografií podporované interview atd.). Podoba výstupu je inspirována multimediálním obsahem některých světových médií, dokumentárních projektů a novými možnostmi digitálního vyprávění: viz např. multimediální sekce The New York Times (<http://www.nytimes.com/pages/multimedia/index.html>), projekt One In 8 Million (<http://www.nytimes.com/packages/html/nyregion/1-in-8-million/index.html?ref=multimedia>), sekce In Motion na stránkách fotografické agentury Magnum (<http://inmotion.magnumphotos.com/>) apod.

V ZS 2012/2013 ponese projekt zastřešující název "Vyprávění" a podtitul "Jak se nám žilo před rokem 1989". Jeho cílem bude přinést příběhy z každodenního života v Československu v období od vzniku Československa až po rok 1989. Vedle výše uvedených projektů je volně inspirován přístup z oblasti tzv. orální historie a dalšími projekty jako jsou např. Krajina za školou (<http://>

www.krajinazaskolou.cz/), Paměť národa (<http://www.pametnaroda.cz/> a <http://www.postbellum.cz/>) a Příběhy 20. století (http://hledani.rozhlas.cz/iradio/?p_po=3108&p_po=3108);

Požadavky na technické vybavení

- digitální diktafon (ideálně s externím mikrofonem, lze však využít i záznamník hlasu např. v telefonu či jiných hybridních aparátech - v průběhu semestru bude studentům k dispozici 10 ks digitálních diktafonů);
- digitální fotoaparát (ideálně s objektivem 35 mm - ekvivalent ohniskové vzdálenosti filmové kamery, avšak rovněž lze použít digitální kamery v hybridních aparátech)
- počítač (budeme užívat software dostupný ve freewarové verzi pro platformu PC a Apple Macintosh)
- scanner (v případě potřeby k dispozici v kanceláři vyučujícího)

Kontakt:

- Pro komunikaci se studenty bude používán zejména e-mail (hromadný email stag), aplikace a rozhraní Google+ (odevzdávání fotografií, audio nahrávek apod.), zajímavé odkazy, návody apod. budou zpravidla zveřejňovány na průběžně vytvářeném blogu www.vypraveni.blogspot.cz

Poznámka:

Předmět KSV/DMUP Digitální média v učitelství vznikl díky podpoře z grantu FRVŠ 1434/2012 Digitální média v učitelství.

Sylabus:

Obsah a sled dílčích témat může být s ohledem na jejich rozsah pozměněn.

1. týden (2. října): Úvodní hodina, povaha digitálních médií

Seznámení posluchačů s organizací kurzu a s jejich povinnostmi. Vysvětlení struktury kurzu a stručné objasnění dílčích témat. Seznámení s klíčovou literaturou, periodiky a elektronickými zdroji. Představení a praktická ilustrace základních pojmů definujících povahu digitálního obrazu a zvuku (interaktivita, konvergence, stlačitelnost, manipulovatelnost, hypertextualita,...).

V průběhu prvního setkání budou představeny, komentovány a diskutovány následující on-line projekty:

One in 8 million

<http://www.nytimes.com/packages/html/nyregion/1-in-8-million/index.html>

Out My Window. Interactive Views from the Global Highrise.

<http://interactive.nfb.ca/#/outmywindow>

Muslim Self Portraits

<http://www.muslimselfportrait.info/>

Magnum Photos

<http://inmotion.magnumphotos.com/>

The New York Times - Multimedia/Photos

<http://www.nytimes.com/pages/multimedia/index.html>

Uprchlíci v České republice

<http://unhcr.dexusnet.cz/diary/>

Blog studentů FSS MU Brno

<http://vizualnisociologie.blogspot.com/>

Blog studentů PF JU

<http://www.sospf.blogspot.cz/>

Blog studentů ZSF JU

<http://ocimanactiletych.blogspot.cz/>

Domácí příprava na další hodinu:

Studenti samostatně prostudují některý z výše uvedených projektů a pokusí se reflektovat v daném projektu použitou strategii vyprávění.

2. hodina (9. října)

Základní obrysy projektu "Vyprávění"; orální historie; projekty Krajina za školou (<http://www.krajinazaskolou.cz/>), Paměť národa (<http://www.pametnaroda.cz/>) a Příběhy 20. století (http://www.rozhlas.cz/radiozurnal/porady/_porad/3115); jak psát námět; etické aspekty multimediálních projektů (informovaný souhlas apod.), nové trendy v žurnalistice (občanská žurnalistika, multimediální žurnalistika, blogy apod.).

Domácí příprava na další hodinu:

Studenti se samostatně rozdělí do 3-5 členných pracovních skupin a za každou skupinu si ústně připraví návrh námětu jejich skupinového projektu. Námět převedou do písemné podoby a zašlou na email simunek@pf.jcu.cz, a to nejpozději do 19. listopadu 2012.

3. hodina (16. října)

Záznam zvuku: základy práce s digitálním diktafonem, povaha digitálního audiozáznamu, jak vést rozhovor, pořizování nahrávek (záznam interview, nahrávání ruchů).

Každá pracovní skupina v průběhu hodiny pořídí audiozáznam o délce cca 2-3 minuty. Nahrávka bude využita následující hodinu, studenti ji archivují a odešlou na email vyučujícího.

4. hodina (23. října)

Editace digitálního záznamu zvuku, základy práce s programem Audacity (<http://audacity.sourceforge.net/>).

5. hodina (30. října)

Základy digitální fotografie: formáty, kvalita, kompozice, clona, čas, ohnisková vzdálenost, citlivost, typy digitálních aparátů, jak funguje digitální aparát, základní charakteristiky digitální fotografické technologie, funkce digitálních aparátů, obrazové formáty, kompoziční pravidla,

fotografické žánry. Základní vymezení vztahu klasické fotografie a digitální fotografie a shrnutí diskuse, která příchod a rozvoj digitální fotografie doprovázela (fotografie vs. postfotografie).

Domácí příprava na další hodinu:

Malé fotografické cvičení z oblasti portrétní a reportážní fotografie s důrazem na kompozici snímků a vytváření série vzájemně provázaných fotografií.

6. hodina (6. listopadu)

Reflexe domácí přípravy, základy editace digitální fotografie, práce s freewareovými online aplikacemi pro editaci fotografií (např. Adobe Photoshop Express Editor: <http://www.photoshop.com/tools/expresseditor>).

7. hodina (13. listopadu)

Vytváření audioslideshows: práce s programem Soundslides (<http://www.soundslides.com/>), kompoziční pravidla vytváření audioslideshows (fotografická série), práce s textem, obrazem a zvukem, synchronizace obrazu a zvuku.

8. hodina (20. listopadu)

Možné způsoby zveřejnění digitálních fotografií, digitálního audia a audioslideshows: obrazová alba, blogy, vlastní webové prezentace (WYSIWIG editory), mikrofotobanky, Facebook, Twitter, Google+ atd.

Práce s blogem www.vypraveni.blogspot.cz.

9. - 12. hodina (27.11., 4.12., 11.12., 18.12.)

Práce v terénu a průběžná společná realizace dílčích výstupů, publikace projektů na blogu, závěrečná prezentace.

13. hodina (8.1.)

Veřejná prezentace výsledků studentských prací

Literatura (orientační přehled relevantní literatury):

V současné době je z prostředků grantu FRVŠ realizován nákup cca 40 titulů souvisejících s tématem kurzu; texty budou studentům poskytovány v průběhu semestru v závislosti na termínech dodání do AK JU.

- Becker, Howard S. 2007. *Telling About Society*. Chicago, London: The University of Chicago Press. (Ch. 1 Telling About Society, pp. 2-14).
- Wiles, Rose; Prosser, Jon; Bagnoli, Anna et al. 2008. *Visual Ethics: Ethical Issues in Visual Research*. NCRM.
- Hiitola, Bethany. 2010. *Getting started with Audacity 1.3*. Birmingham - Mumbai: Pack Publishing.
- Laforet, V.: *Velká kniha reportážní fotografie. Jak vznikají snímky, které řeknou víc než slova*. Computer Press, Brno 2012.
- Vaněk, M., Mucke, P.: *Třetí strana trojúhelníku: teorie a praxe orální historie*. Praha: FHS UK a Ústav pro soudobě dějiny AV ČR 2011
- Vaněk, Miroslav, Houda, P., Mucke, P.: *Deset let na cestě: orální historie na Sovinci 2002-2011*. Praha: FHS UK 2011.

- Čermák, D., T. Porybná (eds.): *Vizuální Antropologie – kultura žitá a viděná*. Pavel Mervart, Červený Kostelec 2010.
- Pokorný, M.: *Digitální technologie ve výuce 1*. Computer Media, Kralice na Hané 2009.
- Pokorný, M.: *Digitální technologie ve výuce 2*. Computer Media, Kralice na Hané 2009.
- Sztompka, P.: *Vizuální sociologie. Fotografie jako výzkumná metoda*. SLON, Praha 2007.
- Pink, S.: *Visual Interventions: Applied Visual Anthropology (Studies in Applied Anthropology)*. Berghahn Books 2009.
- Light, M., Light, K.: *Coal Hollow: Photographs and Oral Histories (Series in Contemporary Photography, Vol 4)*. University of California Press 2006.
- Lambert, J.: *Digital Storytelling: Capturing Lives, Creating Community*. Digital Diner Press 2009.
- Ohler, J. B.: *Digital Storytelling in the Classroom: New Media Pathways to Literacy, Learning, and Creativity*. Corwin Press 2007.
- Greenough, S., Frank, R.: *Looking in: Robert Frank's The Americans, expanded edition*. Steidl. 2009.
- Evans, W., Agee, J.: *Let Us Now Praise Famous Men: The American Classic, in Words and Photographs, of Three Tenant Families in the Deep South*. Mariner Books 2001.
- Alexander, B.: *The New Digital Storytelling: Creating Narratives with New Media*. Praeger 2011.
- Frazel, M.: *Digital Storytelling Guide for Educators*. International Society for Technology in Education 2010.
- Freund, A., Thomson, A.: *Oral History and Photography*. Palgrave Macmillan 2012.
- Vaněk, M. (ed.): *Obyčejní lidé--?!: pohled do života tzv. mlčící většiny: životopisná vyprávění příslušníků dělnických profesí a inteligence*. Praha: Academia 2009.
- Fantová, J., Polouček, J. et al. (eds.): *Ještě jsme ve válce: příběhy 20. století*. Praha: Post Bellum, Argo, Ústav pro studium totalitních režimů 2011.
- Molloy, P.: *The lost world of communism: an oral history of daily life behind the Iron Curtain*. London: BBC Books 2009.
- Drda, A., Kroupa, M.: *Kruté století: kapitoly z rozhlasového pořadu Příběhy 20. století*. Praha: Radioservis: Český rozhlas 2008.
- Drda, A., Kroupa, M.: *V komunismu jsme žít nechtěli: další kapitoly z rozhlasového pořadu Příběhy 20. století*. Praha: Radioservis, Český rozhlas 2009.
- *Ústav pro českou literaturu AV ČR, Digitalizovaný archiv časopisů, <http://archiv.ucl.cas.cz/index.php>*